

Sørine Gotfredsens prædiken pinsedag

Taler

Sørine Gotfredsen
Sognepræst og
samfundsdebattør

Dato

19. maj 2024

Sted

Jesuskirken, Valby

Omstændigheder**Prædikentekster**

Apostlenes Gerninger kapitel 2, vers 1-11
Johannesevangeliet kapitel 14, vers 15-21

Salmer

I al sin glans nu stråler solen
Hør himmelsus i tredje time
Talsmand, som på jorderige
Du, som går ud fra den levende Gud
Kærligheds og sandheds Ånd
Dejlig er jorden

Der er tale om en ganske lille bagatel, men jeg glemmer det aldrig, for som enhver anden rummer jeg en oprindelig samvittighed, der gør, at jeg kan skelne mellem rigtigt og forkert. Mine forældre havde en aftale med købmanden om, at de kunne få deres indkøb skrevet op i en lille rød bog og så betale det samlede beløb hvert halve år. Den ordning udnyttede jeg af og til, og en dag gemte jeg regnskabsbogen under et grantræ, så ingen opdagede, hvor meget slik jeg i seneste kvartal havde købt på den måde.

Det er en lille synd, men skylden er forblevet som påmindelse om min dårlige samvittighed i forhold til dem, jeg har kendt længst. Mine forældre. Fra det første åndedrag var det dem, jeg så, hørte og forholdt mig til, og måske kan ens forældre – fordi de bare var der fra begyndelsen – komme til at fremstå som næsten mytiske væsner, en slags ur-skikkelser med særlig forbindelse til skaberkraften. Og til samvittigheden. Ens forældre lærte én, hvordan man i høj grad bliver sig selv som menneske – nemlig, gennem relationer, og den første relation bliver hos én altid. I mere end én forstand.

Den allerførste relation beskrives i dag, Pinsedag, hvor Jesus forklarer forholdet mellem ham og Faderen og den kraft – den Ånd – som han vil bede Faderen om at sende til os på jorden. De tre, Fader, Søn og Helligånd, også kaldet Talsmanden, udgør den kristne treenighed, der her beskrives på noget nær den mest direkte vis, man finder i skrifterne. Det understreges her, at guddommen består af tre uløseligt forbundne skikkelser, og at vi skal lære kærligheden og livet at kende gennem forholdet til denne enhed.

Jesus elsker sin Fader og siger til os, at dén, der elsker ham – Jesus – vil blive elsket af Faderen. Jesus er vejen til Faderens kærlighed, og vi kan ved at tro på Jesus og alt, hvad han her har gjort og sagt, blive indoptaget i dette forhold, der udgør noget af det mest mystiske ved kristendommen. For vi får her at vide, at Gud selv er en levende relation, et forhold fyldt med kærlighed, og fordi vi jo alle sammen ved, hvad det vil sige at eksistere i relationer, ved vi faktisk også noget om Gud. Og fordi vi ved, hvor nødvendigt det er i livet overhovedet at indgå i relationer, ved vi også noget om, hvor nærmest uundgåeligt vi må forholde os til Gud.

Det er dog ikke indlysende, at vi bevarer den indsigt, for vores syn på dette at leve i relationer kan forandres. Med fare for at komme til at lyde som en plade, der spilles lige lovligt ofte, må man sande, at dyrkelsen af individets frisættelse kan føre til mindre ærefrygt for de relationer, der tidligere blev set som uomgængelige. Det afsløres for eksempel gennem den dalende lyst til at sætte børn i verden, og jeg skulle nødig tale. Jeg har ingen børn og lider åbenbart selv af en vis blindhed overfor betydningen af dette måske dybeste menneskelige forhold.

Det har intet med en særlig overbevisning at gøre, at jeg ikke blev mor, snarere umodenhed eller en sær mangel på drift, og i hvert fald slet ikke den tænkning, som ikke mindst forfatter Suzanne Brøgger stod for i 1970'erne, hvor hun for eksempel i bogen *Kærlighedens veje & vildveje* skrev: "Det drejer sig om at ville – eller ikke ville frigøre sig fra de gamle mønstre og kønskoder, vi er programmeret med, men som bliver mere og mere ubrugelige og kvælende. Og det drejer sig om at ville – eller ikke ville betale prisen for den frigørelse." Langt hen ad vejen ér vi siden blevet frigjort fra de gamle mønstre, og mens jeg i min podcast forleden havde besøg af netop Suzanne Brøgger, der jo siden blev mor og realiserede kernefamilien og i øvrigt er særdeles interessant at tale med, giver det endnu mindre i dag sig selv, at man skal leve i bestemte relationer. Meget er blevet smidt op i luften, og troen på, at det skulle være forbundet med nødvendighed hele livet at bevare sine forhold til andre mennesker, er svagere end før.

Vi forlader nemmere hinanden, venskaber opgives, hvis man begynder at kede sig, børn dropper oftere kontakten til deres forældre, og flere end nogensinde lever alene. Mens der kan være gode grunde til alt dette, er det store spørgsmål som sagt, hvilken pris vi betaler for frigørelsen. Udover at man jo kan havne i en vis ensomhed – og påføre andre den – kan opgøret med klassiske relationer også have at gøre med generel modvilje overfor den gamle og mere traditionsbundne verden.

Det kristne og klassiske syn på menneskelivet ses som noget, der skal forsages, og når de ansvarlige bag den store Copenhagen Pride-parade er kommet i strid modvind, skyldes det, at de, fremfor blot at kæmpe den prisværdige kamp for ligeværd mellem alle uanset seksualitet, blander alt sammen i én stor pærevællinge-opdeling mellem ondt og godt og opgør med nedarvede mønstre. I deres stræben efter en ny verdensomspændende ren tilstand smider de alt i samme pulje – køn, seksualitet, klima, hudfarve og et frit Palæstina – og denne komplet kaotisk mangfoldige retfærdighedskamp har også betydning for de

basale menneskelige relationer.

Den enkelte kan hele tiden definere sig selv på ny, både individets identitet og vores forhold til hinanden bliver gradvist mere flydende, og det hele forbindes så på helt forunderlig vis med udvalgte storpolitiske konflikter. Priden forplumres i sit væsen og drives ikke kun af troen på alles ligeværd, men også af trang til at bekæmpe en verdensorden præget af de gamle pejlemærker i menneskeslægten, der før mere automatisk henviste enhver til en plads i verden.

Og hvad nu hvis vi mister indsigt i, hvordan vi i høj grad opbygges gennem de relationer, der forbliver over meget lang tid og ikke er flydende. Det venskab, der grundlagdes tidligt i barndommen og lærer én at eksistere i ren hengivenhed uden spor af misundelse. Det findes. Eller de søskendeforhold, der gør det så klart, at man bør tilgive, selv om man muligvis ikke formår det. De findes. Vi fødes med sansen for den blivende relation, der aldrig kan eller bør afsluttes, fordi det er dét, Gud selv er. En evig relation, som Jesus beskriver det for os i dag, og i vores livslange forhold til ham, Kristus, lærer vi at elske Faderen og livet, han har givet os, og i den tro og gennem den fornemmelse for kærlighed opfyldes vi af Ånd. Fordi båndet mellem Fader og Søn er så magtfuldt, at vi simpelthen bæres med af det.

Grundtvig, pinsedigteren over dem alle, forstod dette, og som en lille indgangsbøn her inden det første afsnit af DRs nye serie om den store mand – som man med lidt nervøsitet kan imødesee – skal vi høre Grundtvigs beskrivelse af, hvordan mennesket er grundet i den, som han skriver: ”... levende Sandhed i Aanden, eller med andre Ord: det er hans oprindelige Samvittighed, og en nødvendig Følge heraf, var det, at han betragtede sig selv og Alt i Aanden, i Sandheds Lys, sig selv som skabt i Guds Billede...”

Ja, jeg erkender, at det er fra Grundtvig, at jeg har det vidunderlige udtryk – den oprindelige samvittighed – som jeg nævnte til indledning, og som afslører vores bundethed til det guddommelige. Idet vi har en indre stemme, der fortæller, at vi som de eneste skabninger kan skelne mellem godt og ondt. At vi er Ånd. Og skulle man være i tvivl, kan man bare overveje den sære skyldfølelse med rødder tilbage til barndommens øjeblik, hvor man forbrød sig. Det var en lille bagatel, ja, men instinktivt vidste man allerede dengang, at man gjorde sig skyldig i forhold til det meget større.

Forfatter Marilyn Robinson skriver i romanen *Gilead* angående vores forhold til forældrene: ”Med hensyn til det, at barnet skal ære sin far og sin mor, tror jeg, at det var nødvendigt at gøre det til et påbud, for forældrene er et stort mysterium, på mange måder et par fremmede.” Hun hentyder til det 4. bud i Moseloven, og at forældreforholdet her har sit eget bud, understreger det risikable ved at ville bryde med de dybeste relationer. De er mytisk definerende for vores livsforløb og handler om vores grundlæggende placering i verden, og Robinson fortsætter: ”Hvert eneste menneske bør æres, men man lærer bevidst at ære ved at moder og fader indtager en særstilling...” Derfor synes det lidt letsindigt både at opfinde adskillige køn og over 30 forskellige familiekonstruktioner, for mens der selvfølgelig kan være grund til at se ”gamle mønstre og kønskoder” efter i sømmene, risikerer man at skubbe mennesket ud af en given og betryggende orden, der hjælper det med at blive sig selv.

For hvad skal man blive sig selv i forhold til, hvis pejlemærkerne hele tiden opløses og flytter sig, og vi mister sans for den blivende relation? Og hvad skal man blive sig selv i forhold til, hvis vi også i sidste ende mister sans for treenigheden, relationen over alle relationer, grundformen for al kærlighed, som vore liv her på jorden er en spejling af. Vi har forældre, fordi Gud vil, at der skal være en orden, og vi lever i forhold til hinanden, fordi Gud vil, at der skal findes

trofasthed uden ende. Jo mere vi gør det til en vane, ja, næsten til et ideal at bryde relationer, fordi vi vil være frie, desto mere kan vi miste evne til både at elske og tilgive og tro.

Ja, desto mere kan vi som de faldne skabninger vende kærligheden ryggen, men som Grundtvig forsikrer os om, hører samtalen med vores Skaber aldrig op. Dette er essensen af hans pinsebudskab. Vi er faldet, men som sagt, den oprindelige samvittighed består, og derfor kan vi høre og sanse, når Gud taler til os, som det beskrives i den berømte pinseberetning fra Apostlenes Gerninger, hvor Ånden fra himlen overmander de forsamlede i Jerusalem, så de pludselig forstår hinanden.

Sproget er vores guddommelige adelsmærke, der udgør en storslået adgang til Ånd og sandhed. Sproget definerer, hvem vi er, mindst lige så meget som køn og seksualitet, og der burde faktisk arrangeres en parade til sprogets ære gennem hele byen. For når pinseunderet med Helligåndens komme til jorden og stadfæstelsen af den guddommelige relation mellem os og Skaberen ankommer i kraft af sprog, forstår vi, at Ånden bor i ordene, der siges. Det er Helligånden, der gør, at vi har noget at sige, og det er Helligånden, der hver dag minder os om, at vi hører sammen i blivende relationer, der ofte skal bevares, selv om det nemmeste ville være at lade dem dø. Fordi det er de blivende relationer, der i længden definerer, hvem vi er.

Og den allerførste relation er samtidig den for evigt blivende. Den, som vi føres ind i ved Jesu ord, og som vi hver dag fastholdes i ved Helligåndens kraft iblandt os. Aldrig forstummer tonen fra himlen, som vi skal synge til sidst i denne gudstjeneste, for aldrig – trods syndefald og uforstand – forstummer samtalen mellem Skaber og skabning. Gud er selv en relation, den første og evige treenige relation, der vil tilgive og elske og inddrage enhver af os. I mere end én forstand.

Som vores styrke nu i alle årene, der skal tilbringes her på jorden og i den evighed, vi siden skal overgå til. Den allerførste relation går fra evighed og til evighed, og den er hos os allerede nu. For Ånden er kommet til jorden. Amen.

Kilde

jesuskirken.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Anden tekstrække, Pinedag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sorine-gotfredsens-praediken-pinedag-2024>